

XALQ TA'LIMI

ISSN 2181-7839

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIMI VAZIRLIGINING
ILMIY-METODIK JURNALI

Muassis:

O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi

PUBLIC EDUCATION

SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL
MINISTRY OF PUBLIC EDUCATION OF THE
REPUBLIC OF UZBEKISTAN

6

2021

(Maxsus son)

Jurnal 1918-yil dekabr oyidan chiqq boshlagan
O'zMAA tomonidan 2013-yil 4-martda qaytadan ro'yxatga olinib, 0104-raqamli guvohnoma berilgan.

TOSHKENT

TAHRIRIYAT

4 Ta'lim-tarbiya, ilm-fan – millatni buyuk qiladi

TA'LIM VA TARBIYA NAZARIYASI

- S. Turg'unov, D. Akmalova **6** Oliy ta'lim muassasalarida pedagogik jarayonlarni tashkil etish va boshqarish jarayonlarini takomillashtirish strategiyalari
- M. Saidova **13** Ta'lim islohotlari yangi bosqichda
- Z. Isaqova **16** Yangi O'zbekiston – ma'naviy yangilanish: mavjud muammolar va istiqboldagi yechimlar
- G. Narzullayeva **21** Oila munosabatlarda gender tengligiga erishishning muhim jihatlari
- S. Mirzaxolov **25** Mustaqillikning o'tiz yilligi – yosh tadbirkor kadrlarni tayyorlash sohasidagi islohotlarning tarix sahifasida aks etishi

TA'LIM VA TARBIYA METODIKASI

- G'. Tajibayev **30** Boshlang'ich sinflarda chet tilni o'rganish va o'rgatishning maqsad va natijalari
- H. Najmiddinova **35** Matematik tafakkur: u qachon va qanday shakllanadi?
- R. Dehqonov, Sh. Abdullayev, S. Mamatqulova **40** "Tovarlar kimyosi" fanini o'qitishning zarurati va dolzarbligi
- I. Zaxidov **44** Uzviylik va uning fizika fanini o'qitishdagi o'rnini
- R. Ikramov, R. Jalalov, X. Muminov, A. Ergashev **48** Amorf yarim o'tkazgichning zonalararo yutilish spektrini kubo – grinvud formulasida hisoblash
- I. Islomov **54** O'zbek tili geografik terminlarida polifunksionallik
- G. So'fiboyeva **59** Boshlang'ich sinflarda geometrik materiallarni o'rgatish metodikasini takomillashtirish
- D. Kuliyeva **64** Forscha fe'llar leksikasi ("kodeks kumanikus" qo'lyozmasi misolida)

ZAMONAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYALARI

- M. Sobirova **73** Yangi O'zbekistonda integratsiyalashgan texnologiya asosida insonparvarlik tarbiyasini berish
- U. Fayzullayev **79** Kichik biznes – yoshlarni hayotga tayyorlashning muhim yo'nalishi

TA'LIM SIFATI: MAZMUN VA MOHIYAT

- U. Babaxodjayev, O. Ismanova **81** Akademik litsey va ixtisoslashgan maktablarda fizika fanini o'qitish sifatini oshirish usullari
- M. Raximova **87** Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirishning diagnostik usullari

JISMONIY TARBIYA VA SPORT

- B. Madaminov **93** Jismoniy madaniyat va sportning inson kamolotiga erishishdagi ahamiyati

MAKTABGACHA TARBIYA

- M. Ikromova 97** Kelajakka yo'naltirilgan o'quv dasturlarining tahlili (maktabgacha ta'lim tizimi misolida)

ILM, MA'RIFAT VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR

- I. Mirabdullayev 102** Iqtisodiy masalalarni yechishda axborot texnologiyalaridan foydalanishning afzalliklari

PSIXOLOGIYA

- S. Boltobayev, S. Azizov 106** Gandbolchilarning musobaqa oldi va musobaqa davridagi psixologik tayyorgarliklari ulardagi stress holatlarini oldini olish omili

- G'. Abdullayev, D. Jabbarova 109** Bolalarning psixik rivojlanishiga oilaviy muhitning salbiy va ijobiy ta'sirini psixologik jihatlarini

TA'LIMDA SOTSIOLOGIYA

- X. Mirzahmedov 115** Yoshlar sotsiologiyasi: innovatsion tarbiya

TA'LIMDA MUTOLAA

- D. Muminova 119** Bolalarda mutolaa madaniyatini rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari

ТЕОРИЯ ОБРАЗОВАНИЯ

- A. Мирзаназарова 124** Республика Узбекистан – инициатор и архитектор добрососедских отношений

МЕТОДИКА ОБРАЗОВАНИЯ

- P. Габдулхакова 129** Вопросы становления современной методики обучения русскому языку в общеобразовательной школе

- C. Мамадалиева 135** К проблеме обучения русской фразеологии учащихся школ с узбекским языком обучения

НАЦИОНАЛЬНЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ

- D. Мирзабдуллаева 139** Актуальность учений восточных мыслителей как рациональные средства разрешения конфликтов

Dilafro'z MUMINOVA,

Namangan davlat universiteti, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori,

"Boshlang'ich ta'limda aniq va tabiiy fanlarni o'qitish metodikasi" kafedrasini mudiri

BOLALARDA MUTOLAA MADANIYATINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI

Annotatsiya

Mazkur maqolada bolalar o'rtasida ilm-ma'rifat asoslarini targ'ib qilish kitobga muhabbat uyg'otish, kitobxonlik ko'nikmalarini rivojlantirish, mutolaa madaniyati, to'g'ri o'qish qoidalari, badiiy adabiyotga bo'lgan qiziqishlarini oshirishga doir pedagogik-psixologik ma'lumotlar keltirilgan.

Kalit so'zlar. Talabalar, kitob, shaxs, kitobxonlik, ko'nikma, mutolaa, nutq, badiiy adabiyot, ta'lim, savodxonlik, o'qish, texnologiya, mutolaa madaniyati.

В статье представлена педагогическая и психологическая информация по пропаганде основ естествознания и просвещения среди детей, развитию любви к книге, развитию навыков чтения, культуры чтения, правилам правильного чтения, повышению интереса к художественной литературе.

Ключевые слова. Начальный класс, книга, ученики, читательских, умений, художественная литература, чтение, культура чтения.

This article contains pedagogical and psychological information on the promotion of the basics of science and enlightenment among children, the development of love for books, the development of reading skills, the culture of reading, the rules of correct reading, increasing interest in fiction.

Key words. Students, book, personality, reading, skill, reading, speech, fiction, education, literacy, reading, technology, reading culture.

Jahonda kitob o'qish ijtimoiy antropologiyaning yangi madaniy amaliyoti deya baholanib, uni tahlil etish tarixiy tadrijiylik negizida amalga oshiriladi. Shuningdek, kitob o'qish ijtimoiy-madaniy jarayonning indikatori sifatida belgilangan.

Mustaqillik yillarida ko'p millatli O'zbekiston xalqi o'zining buyuk salohiyati, mustahkam irodasi va matonatini namoyon etdi, og'ir sinov va mashaqqatlarni mardona yengib, katta taraqqiyot yo'lini bosib o'tdi.

So'nggi yillarda amalga oshirilgan islohotlarimiz natijasida, ayniqsa, 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasini hayotga joriy etish asosida mamlakatimizning siyosiy, huquqiy, ijtimoiy-iqtisodiy, ma'naviy-ma'rifiy hayotini tubdan yangilash, "Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari" g'oyasini real voqelikka aylantirish borasida salmoqli yutuqlar qo'lga kiritilmoqda.

O'zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligining o'ttiz yilligi bosib o'tgan rivojlanish yo'limizni sarhisob qilish, mamlakatimizda amalga oshirilayotgan yangilanish jarayonlarini chuqur tahlil qilish orqali oldimizda turgan ustuvor vazifa – O'zbekiston-

ning yangi taraqqiyot davri uchun poydevor yaratishga qaratilgan sa'y-harakatlarimizni yanada kuchaytirishda g'oyat muhim ahamiyat kasb etadi.

Kishilik jamiyatining tarixiy taraqqiyoti davomida insoniyat bir necha mo'jizaviy ne'mat – moddiy va ma'naviy ashyoga ega bo'lgan. Ular: ovoz, nutq, yozuv va kitob. Taraqqiyotning turli bosqichlarida evolyusion (asta-sekin oddiydan murakkabga tomon borish) asosida insoniyat qo'lga kiritgan bu ashyolar sivilizatsiyaning navbatdagi bosqichi uchun asos bo'lib xizmat qilgan. Agar insoniyat ovoz, nutq va yozuv yordamida o'zaro ijtimoiy munosabatlarni tashkil etish, xohish-istaklarni, intilishlarni bir-biriga bayon qilish imkoniyatiga ega bo'lgan bo'lsa, kitob vositasida o'z ongini boyitish, nutqi, fikrlash va mantiqiy tafakkur yuritish qobiliyatini rivojlantirishga muvaffaq bo'lgan.

Kitobni ulug'lash, bolalar o'rtasida ilm-ma'rifat asoslarini targ'ib qilish maqsadida kutubxona tashkil etishda jadidchilik harakatining vakillari ham ibrat ko'rsatgan. Masalan, namanganlik ma'rifatparvarlardan biri Is'hoqxon Ibrat o'z uyida "Kutubxonai Is'hoqiya" deb nomlangan kutubxona tashkil qilgan. Ushbu kutubxona fondidan o'zbek, rus, turk, tatar, fors-tojik tillarida yaratilgan adabiyotlar o'rin olgan. Is'hoqxon Ibratning kutubxonasi nafaqat u o'qitgan o'quvchilarga, shuningdek, qishloq aholisiga ham xizmat qilgan. Kutubxonadagi kitoblar ularning xarakteri, yo'nalishiga ko'ra bir necha bo'limlarga ajratilgan. Xususan, maktab o'qituvchilari uchun mo'ljallangan bo'limdan S.Saidazizovning "Ustodi avval", Abdulla Avloniyning "Birinchi muallim", "Turkiy guliston yoxud axloq", R.Yusufbek hoji o'g'lining "Rahbari hisob" kabi darslik va o'quv qo'llanmalari o'rin olgan. Ibrat kutubxonasi doimiy ravishda boyib borgan. Ma'rifatparvar tomonidan kutubxona faoliyatining yo'lga qo'yilishi, kitobxonlar tomonidan kitoblarning olinishi va topshirilishi qayd etilgan daftarlarning yuritilishi, shuningdek, o'quvchilarning kitob mutolaa qilishlari, o'qishlari shaxsan nazorat qilib borilgan .

Mutolaaga qiziqishning susayishi, o'z navbatida, aholi savodxonligi darajasining pasayishi jamiyat va davlatning barqaror rivojlanishi uchun katta tahdidlardan sanaladi. Shuning uchun ham ko'plab rivojlangan mamlakatlarda bu salbiy holatning oldini olishga qarshi qat'iy chora-tadbirlar ko'rilmoqda .

Qarorda jamiyatda kitobxonlik madaniyatini jadal rivojlantirish, aholi, xususan, yoshlarda kitob o'qish hamda kitobxonlikka bo'lgan ijobiy munosabatni qaror toptirish, kitob mutolaasini kundalik faoliyatga aylantirishga erishish mohiyatini yorituvchi qator vazifalar belgilab berilgan. Chunonchi:

– kitob mahsulotlarini chop etish va tarqatish, nashirlik va matbaa sohasini yanada rivojlantirishga oid normativ-huquqiy bazani takomillashtirish, ijtimoiy ahamiyatga ega bo'lgan kitoblarni, ayniqsa, bolalarga mo'ljallangan adabiyotlarni chop etishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash; kitob mahsulotlari bo'yicha davlat buyurtmasining asosiy yo'nalishlarini shakllantirish, adabiy-badiiy, o'quv-uslubiy, ilmiy-nazariy, ilmiy-ommabop va ko'rgazmali adabiyotlarni chop etish va tarqatish tizimini takomillashtirish, ixtisoslashtirilgan kitob do'konlari faoliyatini rivojlantirish;

– jahon adabiyotining eng sara namunalarini o'zbek tiliga tarjima qilish bo'yicha davlat buyurtmalari berish, ularni ko'p nusxada yuksak sifat bilan nashr etish va moliyalashtirish tizimini yo'lga qo'yish, kitob tarqatish tizimini yanada rivojlantirish va kitob mahsulotlarining narxini shakllantirish va sotish bo'yicha aniq mexanizmlarni ishlab chiqish choralari belgilash;

– axborot-kutubxona faoliyatini kuchaytirish, ta'lim muassasalari axborot-resurs markazlarining kutubxona fondlari, kutubxonalar, tashkilot va muassasalarning "Ma'naviyat xonalari"ni o'quv-uslubiy adabiyotlar, adabiy-badiiy, ma'rifiy va ilmiy-om-

mabop kitoblar bilan boyitish, ularning moddiy-texnik bazasini mustahkamlash;

– nashriyotlar va matbaa sohasi mutaxassislarini, badiiy va texnik muharrirlar, grafikachi rassomlar, axborot-kutubxona xodimlarini tayyorlash, malakasini oshirish va rag'batlantirish tizimini takomillashtirish; lotin yozuviga asoslangan yangi o'zbek alif-bosidagi ilmiy-texnik, adabiy-badiiy va ensiklopedik adabiyotlarni yanada ko'paytirish bo'yicha aniq chora-tadbirlar ishlab chiqish;

–O'zbekiston Milliy kutubxonasi va axborot-kutubxona markazlaridagi barcha turdagi axborot-kutubxona resurslarining yagona bazasini shakllantirish va undan boshqa axborot-kutubxona muassasalarida turib foydalanishni ta'minlash;

– qishloq aholisiga kutubxona xizmati ko'rsatish tizimini tashkil etish choralari to'g'risida tadbirlar rejasi loyihasini tayyorlash;

– mamlakatimizda internet orqali zarur adabiyotlarni topish va xarid qilish imkonini beradigan eReader elektron o'quv qurilmalarini ishlab chiqarishni tashkil etish, ularning axborot bazasiga umumta'lim maktablari, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari, oliy o'quv yurtlari uchun darsliklar, o'quv qo'llanmalari, o'quv-uslubiy, ilmiy-nazariy manbalarni joylashtirish, bunday mahsulotlarni arzon narxlarda sotib olish mexanizmlarini yo'lga qo'yish bo'yicha takliflar tayyorlash;

– mazmunan sayoz, milliy ma'naviyat va qadriyatlarimizga, axloq me'yorlariga mos kelmaydigan, yoshlar tarbiyasiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan adabiyotlarni tayyorlash, bosib chiqarish va tarqatishning oldini olish choralari ko'rish;

– kitob mutolaasi va kitobxonlik madaniyatini oshirishga doir targ'ibot ishlarini tizimli va samarali tashkil etish, bu borada kitobxonlar, kutubxonachi va targ'ibotchilar o'rtasida "Eng kitobxon maktab", "Eng kitobxon mahalla", "Eng kitobxon oila", "Eng faol kutubxonachi" kabi ko'rik-tanlovlarning saralash va respublika bosqichlarini yuqori saviyada o'tkazishni yo'lga qo'yish. Yozuv paydo bo'lganidan boshlab kitob tarixiy taraqqiyoti davomida insoniyatga, uning ma'naviy ehtiyojini qondirishga xizmat qilib kelmoqda. O'tgan vaqt davomida uni tayyorlashda ishlatilgan xomashyoning turi ijtimoiy taraqqiyotga mos, mutanosib ravishda shakli, hajmi, dizayni va turi ham izchil o'zgarib bordi. Insoniyat sivilizatsiyasining bevosita ta'siri tufayli qo'lyozma, bosma va elektron kitoblar tizimi yuzaga keldi. Shakli, hajmi, dizayni, turi va boshqa xususiyatlaridan qat'iy nazar kitoblar jamiyat ravnaqi, shaxs kamolotini ta'minlashda o'ziga xos ahamiyat kasb etib kelmoqda. Shaxsda kitob o'qish va kitobxonlikka ijobiy munosabatni qaror toptirish o'z-o'zidan ro'y bermaydi. Buning uchun har bir shaxsni maktabgacha ta'lim yoshidan boshlab, kitoblar bilan tanishtirish, ularning jamiyat va inson hayotidagi ahamiyati, amaliy qiymatini tushunishlari uchun zarur pedagogik shart-sharoitni yaratish lozim. Shaxsni kitoblar bilan tanishtirishda uzluksiz ta'limning izchil, tizimli va maqsadli amalga oshiriladigan dastlabki bo'g'ini – boshlang'ich sinflar o'ziga xos o'rin tutadi. Boshlang'ich sinflarda tashkiliy-metodik jihatdan pedagogik, psixologik talablar negizida tizimli faoliyatning yo'lga qo'yilishi boshlang'ich sinf o'quvchilarida kitobxonlik ko'nikmalarini samarali rivojlantirishga imkon beradi.

Kitoblar orasida bolalar uchun mo'ljallangan kitoblar o'ziga xos o'rin tutadi. Bu turdagi adabiyotlar ham boshqa turdagi kitoblar kabi borliq to'g'risidagi axborotlarni jamlovchi, kishilik taraqqiyoti tajribasini o'zida jamlovchi manbadir. Shu sababli yoshlarni ham kitobga nisbatan ijobiy munosabatda bo'lishlariga erishishda bolalar adabiyotlarini shunchaki ermak, o'yinchoq deb emas, balki ularni intellektual, hissiy, axloqiy madaniyatini shakllantirishning eng samarali vositasi sifatida qabul qilish maqsadga muvofiqdir. Zero, kitob va kitob o'qish "yosh avlodning ma'naviyatini yuksaltirish, milliy

adabiyotimiz va san'atimizni yanada rivojlantirish, yoshlarni milliy qadriyatlarimizga hurmat ruhida tarbiyalash"da o'ziga xos o'rin tutadi. Kitob "bolalarni qiziqтира olishi, zavqlantirishi, hayratlantirishi, to'liqlantirishi kerak".

Pedagogik kuzatish, boshlang'ich sinf o'quvchilari, shuningdek, ularning ota-onalari bilan olib borilgan savol-javob, suhbatlar natijasida bolalarda kitob o'qishga bo'lgan qiziqish quyidagi omillar yordamida yuzaga kelishiga ishonch hosil qilindi: kitobning o'ziga xos shaklga egaligi, ko'plab tasvirlar bilan boyitilganligi, ularni bezatishda yorqin ranglardan foydalanilganlik, asar syujetining oson, ravon bayon etilganligi, asar qahramonlarining hayvonlar, o'simliklar, gullar, qo'g'irchoqlar, o'yinchoqlardan iborat bo'lishi, shuningdek, sehrgarlik, sarguzasht va sayohatlarga asoslanganligi, asar xotimasining ijobiy yakuni. Shu bilan birga tadqiqotni olib borish davrida bolalarda kitob o'qishga bo'lgan qiziqishni hosil qilishda samarali bo'lgan pedagogik faoliyatning tashkiliy shakllarini aniqlashga ham e'tibor qaratildi.

Turli yoshdagi bolalarning psixologik, fiziologik va jismoniy imkoniyatlaridan kelib chiqqan holda ular uchun kitobni mutolaa qilish vaqti hamda asar hajmining to'g'ri tanlanishi ham ularda badiiy adabiyotlarga bo'lgan qiziqishni kuchaytirishga yordam beradi. Qolaversa, yosh xususiyatiga ko'ra kitob o'qish uchun vaqt va asar hajmining to'g'ri tanlanishi kitobni o'qish jarayonida uning mazmunini yetarli darajada tushunish, bayon etilayotgan voqeya va hodisalarning mohiyatini anglash, fikrlash, yuzaga keladigan savollar yuzasidan mushohada yuritish, ularga javob topish hamda muayyan xulosalar chiqarishga xizmat qiladi. Kitob mazmunining oson tushunilishi ham boshlang'ich sinf o'quvchilarida uni o'qishga bo'lgan qiziqishni kuchaytiradi.

Shaxsning kitobga bo'lgan ijobiy munosabati u tomonidan izchil, samarali tashkil etiladigan kitobxonlik faoliyatida namoyon bo'ladi. "Kitobxonlik faoliyati – shaxsning kundalik faoliyati va hayot tarzini tashkil etishga bo'lgan yondashuvi" ni anglatadi. Bu o'rinda keltirilgan ta'rif, bizning fikrimizcha, kitobxonlik faoliyati mohiyatini yetarlicha yoritmaydi, chunki "kundalik faoliyat" tushunchasi keng qamrovli bo'lib, yo'nalishi, xarakteri, qolaversa, shaxsning o'z oldiga qo'ygan maqsadi tufayli bir necha ko'rinishlarda namoyon bo'ladi. Jumladan, mehnat faoliyati, o'yin faoliyati, o'quv-bilish faoliyati, ijtimoiy faoliyati, kasbiy faoliyati va boshqalar. Shu sababli berilayotgan ta'rif aniq ifodalinishi zarur. Bu o'rinda tushunchani quyidagicha ta'riflash mumkin: kitobxonlik faoliyati – shaxsning kitob tanlash, uni o'qish, asar g'oyasi va mazmunini tahlil qilish, baholash, xulosa chiqarish, asar syujetiga nisbatan munosabat bildirishdan iborat xatti-harakati.

Kitobxonlikda nimalar ko'zga tashlanadi? Yoki boshqacha aytganda, haqiqiy kitobxon qanday sifatlarga ega bo'ladi?

Tadqiqotni olib borish davrida hayotiy tajriba, pedagogik kuzatish hamda kitoblarni, shu jumladan, badiiy kitoblarni ko'p o'qiydigan shaxslar faoliyatini kuzatish natijasida o'qish va kitoblarga mehr qo'yishgan shaxslar quyidagi sifatlarga ega bo'lishlari aniqlandi: asar mazmunini tushunish; asar voqeyeliklari o'rtasidagi izchil bog'liqlik va aloqadorlikni ko'ra olish; asar qahramonlarining kechinmalari, o'y-fikrlari, hayotiy intilishlarini tushunish va ularga hamdardlik bildira olish; o'zini asar qahramonining o'rniga qo'yib, u duch kelgan muammolarni hal qilishga urinish, muammoni hal qilishning yo'llarini izlash; asar mazmuni va voqeyeliklariga nisbatan shaxsiy munosabatni ifodalash.

Xalqaro o'quvchilarning ta'limiy yutuqlarini baholash dasturi – PISA (Programme for International Student Assessment) jamoasi tomonidan olib borilgan tadqiqotlar jarayonida kitobxonlik kompetentligi negizida g'oyasi, maqsadli va rasmiy tuzilishiga

ko'ra turli xarakterdagi matnlarni tushunish, ular o'rtasida aloqani bir qadar kengroq hayotiy tajriba bilan bog'lay olish, ulardan o'quv faniga muvofiq turli maqsadlar uchun foydalanish imkoniyatiga ega, shuningdek, muhim bo'lsa-da, biroq, qo'yilgan maqsadga mos kelmaydigan axborotlarni matndan chiqarib tashlash qobiliyatitushuniladi.

Bugungi kunda ko'pincha bolalar kitob o'qimayotganlikda ayblanadilar. Lekin ularga rang-barang adabiyotlar tavsiya qilish zarurligi o'qituvchilarning ham, kutubxonachilarning ham e'tiboridan chetda qolmoqda. Buning uchun o'qituvchilardan o'quvchilarning kitoblarga bo'lgan qiziqishlari, ehtiyojlarini yaxshi bilishilari talab etiladi... O'quvchilar kitob o'qimasligining sabablardan biri oilada ota-ona, maktabda o'qituvchi tomonidan kitobga mehr uyg'ota olmaslik yoki o'qiydigan, qiziqarli badiiy kitoblar yetishmasligidadir. Shunday qilib, boshlang'ich sinf o'quvchilarida kitobxonlik ko'nikmalarini shakllantirish - murakkab pedagogik jarayon. Uningsamaralitashkiletilishiboshlang'ichsinfo'qituvchilaridanushbujarayongamaqsadli, tizimliyondashishnitalabetadi. Binobarin, tegishli yosh davri o'quvchilarida kitobxonlik ko'nikmalarini shakllantirishda boshlang'ich sinf o'qituvchilari yetakchi o'rin egallaydi. Boshlang'ich sinf o'qituvchilari o'quvchilarda kitobxonlik ko'nikmalarini shakllantirish jarayonining pedagogik-psixologik asoslari, tashkiliy-metodik talablaridan yetarli darajada xabardor bo'lsalargina kutilgan natijani qo'lga kiritish mumkin. Ular, shuningdek, boshlang'ich sinf o'quvchilarida kitobxonlik ko'nikmalarini shakllantirishda bu boradagi mavjud ahvoldan, qolaversa, mazkur jarayonning samarali kechishiga xizmat qiladigan omillar, ularning pedagogik-psixologik ta'siridan ham xabardor bo'lishlari zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. *O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Kitob mahsulotlarini nashr etish va tarqatish tizimini rivojlantirish, kitob mutolaasi va kitobxonlik madaniyatini oshirish hamda targ'ib qilish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar dasturi to'g'risida"gi (2017 yil 13 sentyabr) Qarori //lex.uz/docs/3338600.*
2. *Sayyid S. Kitobsiz kelajak yo'q //http://uza.uz/oz/society/kitob-siz-kelazhak-y-16-01-2017.*
3. *Qayumxo'jayeva Yo. O'quvchilarning kitobxonlik madaniyatini shakllantirish imkoniyatlari. – T.: A.Qodiriy nomidagi Toshkent davlat madaniyat instituti, 2007. – 12-48-b.*
4. *Збаровская Н.В. Информационная культура личности // Ж. Библиотечное дело. – М.: 2005. - №1. – С. 7-8.*
5. *Денисова С.А. Родители о детском чтении и роли библиотек // Ж. Родительское собрание по детскому чтению. – 2008. – С. 30-32.*
6. *Мокина М. Чтение – основа грамотности // Ж. Этносфера. – М.: 2008. – № 12. – С. 21-22.*
7. *Заруцкая Т.П. Развитие самостоятельной читательской деятельности младших школьников //https://nsportal.ru/nachalnaya-shkola/chtenie/ 2012/03/ 31/ razvitie-samostoyatelnoy-chitatelskoj-deyatelnosti-mladshikh.*
8. *Методика обучения литературе в начальной школе / Учебник для студ. высш. учеб.заведений. Под ред. М.П.Вокушиной. – М.: Издат.центр "Академия", 2010. – С. 288.*

